

6861 Jz

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Poczta polowa Nr. 53. 22. marca 1921 r.

K.S.

ODDZIAŁ II.
Ew/6. Nr. 13338/II.

DO

523. MAR 1921

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA.

dotm

Przedkłada się do wiadomości odpis raportu ofi-
cera łącznikowego przy Delegacie Rządu Polskiego w
Wilnie, rtm. Romera, z dnia 14. marca r.b. o sytuacji na
Litwie Srodkowej.

Łącznik.

6861 Jz
L: Dz 30 13 1921 r.

Za zgodność:

M. Przeworski

W z.I. ZAST. SZEFA SZTABU GENERALN.:

P I S K O R m.p.

pułkownik Szt.Gen.

O t r z y m u j a:

Adjutantura Generalna

M.S. Wojsk. Oddz. II.

M.S. Zagr.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

120

139

OFICER ŁACZNIKOWY
NACZELNEGO DOWÓDZTWA W. P.

Wilno, dn. 14. marca 1921 r.

DO

NACZELNEGO DOWÓDZTWA W. P.

/ Oddział II. /

SYTUACJA NA LITWIE ŚRODKOWEJ.

I. Dnia 5. b. m. Pułkownik Błęszyński objął funkcję Szefa Sztabu Grupy Wojsk Litwy Środkowej. Po osobistym wyczerpującym porozumieniu się z nowym Szefem Sztabu mam wrażenie, że dotychczasowa rozbieżność pomiędzy przedstawicielstwem polskim i Ligą Narodów z jednej, a władzami wojskowymi Litwy Środkowej z drugiej, oraz połączone z nią tarcia i ustawiczne nieporozumienie zostaną nareszcie usunięte; jedynym punktem, co do którego panuje jeszcze różnica zdań jest sprawa kontrolowania przez Komisję stanów liczebnych w poszczególnych oddziałach bez uprzedniego porozumienia się z Dowództwem, do czego Komisja ma niezaprzeczone prawo, co jednak tutejszemu Dowództwu bardzo jest nie na rękę. Byłoby pożądanem, by Naczelne Dowództwo ze swojej strony wyjaśniło Ekspozyturze M. S. Wojsk, mogące tam jeszcze istnieć pod tym względem wątpliwości. Podkreślam również z zadowoleniem fakt, że nowy Szef Sztabu zamierza wyeliminować separatystyczne machonacje polityczne, ujawniające się wciąż jeszcze w działalności Oddziału II. Wobec zbliżenia się chwili ostatecznego zlikwidowania Litwy Środkowej usunięcia resztek skompromitowanej akcji politycznej "środkowo-litewskiej," tak ~~za~~ zewnątrz jak i na wewnątrz - bardzo będzie pożądanem. Wobec tego przewiduje się i pozbawienie "Słowa Żołnierskiego", jego dotychczasowego charakteru oficjalnego organu Naczelnego Dowództwa Wojsk Litwy Środkowej i usunięcie tak szkodliwej i kompromitującej konkurencji pomiędzy teatrem Rzeczypospolitej /Teatr Polski/ i teatrem Litwy Środkowej /Teatr Żołnierski/.

Rozmawiałem również z nowym Szefem Sztabu o konieczności
v e r t e

energicznego poskromienia bandytyzmu, rozpanoszonego głównie w tutejszych oddziałach jazdy. Nie mówiąc już o grabieżach ustawicznie dokonywanych wewnątrz kraju, Komisja L-igi Narodów wciąż przesyła nam skargi na napady rabunkowe urządzone przez tych rycerzy w pasie neutralnym, z których najgłośniejszym był napad zbrojny na proboszcza Szyrwintskiego.

Z drugiej strony ton żądań Komisji Pułkownika Bergery staje się czasem ubliżającym. Żądania przesyłane są w formie ultimatywnej w godzinach, uniemożliwiających szybkie ich załatwienie. Między innymi, Komisja ustawicznie skarży się na brak samochodów i utyskuje na rzekomy ich nadmiar w rozporządzeniu Dowództwa Wojsk Litwy Środkowej. Nie mówiąc już o ciągłym jej utożsamianiu Polski z Litwą Środkową, Komisja nie może zrozumieć, że przecież w żadnym wypadku Delegat Rządu Polskiego nie może dawać bezpośrednich rozkazów tut. Dowództwu. Z tonu szeregu pism W.K.K.L.N. przebija nuta rzekomego pokrzywdzania jej przez niestosowanie się do wszystkich jej wymagań. Jedną z drażliwych spraw jest sprawa lokalu. Po daremnych próbach znalezienia dla Komisji odpowiedniej rezydencji, umieszczono ją bowiem ostatecznie w najlepszym hotelu, oddając do jej dyspozycji całe prawie piętro. Jak na warunki wileńskie jest to bezwzględnie najwygodniejszy sposób umieszczenia jej, Komisja jednak jest z tego niezadowolona, uciekając się nawet do szukania sobie mieszkań w drodze prywatnej i poruszania pań z tutejszego towarzystwa o interwencję w sprawie dziejącej się jej krzywdy.

Coraz więcej obywateli ziemskich wraca obecnie do swoich siedzib biorąc się bardzo energicznie do odbudowy zrujnowanych gospodarstw. W interesie aprowizacji kraju byłoby udzielenie tym ludziom wszelakiego poparcia, niestety są oni jednak narażeni często na wybryki agitacji odrodzeniowej, psującej dobre stosunki pomiędzy wsią i dworem.

Odrodzone rokowania pomiędzy przedstawicielami tutejszych krajowców i Litwinami dotychczas nie zostały jeszcze wznowione. Sprawa przyjazdu do Wilna nowej Delegacji Sejmovej Kowieńskiej pozostaje w zawieszeniu. Rząd Kowieński nie

v e r t e .

zgodził się ostatecznie na wznowienie komunikacji kolejowej Wilno - Kowno i podjęcie stosunków konsularnych, oraz utrudnia wszelkimi sposobami powrót uchodźców, uzależniając przedewszystkiem prawo pobytu na Litwie od przyjęcia obywatelstwa litewskiego.

Przewoduje się obecnie w jaknajkrótszym czasie ostateczne ~~u~~likwidowanie Litwy Środkowej. Z chwilą oficjalnego wejścia z powrotem grupy operacyjnej Bieniakonie / W.L.Sr./, w skład wojsk polskich zwinięcia Tymczasowej Komisji Rządzącej i Delegatury Rządu Rzeczypospolitej oraz poddania Wileńszczyzny zwyczajnemu Zarządowi Cywilnemu, Przyczem pan Maczkiewicz zostałby Komisarzem Rządowym z bardzo rozległymi prawami, stanie się aktualną sprawą wyjaśnienia sytuacji oficera łącznikowego Maczelnego Dowództwa, przydzielonego do Delegata Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie.

/-/ R o m e r

Rotmistrz.

Stan liczebny W.L.Sr.

według spisu podanego W.K.K.Ligi Narodów:

719 oficerów,
157 podchorążych,
18965 szeregowców,
5877 koni,

według stanu wyżywienia z dnia 13.III.r.b.

nie podane są W.K.K.L.N.: 10.p.uł. - baon kolejowy, grupa mostowa, dyon żandarmerji, oddziały etapowe dyon art.i.t.d. jako oddane faktycznie dow.2.armji, a więc nie wchodzące w skład W.L.Sr.

Za zgodność odpisu:

123

142